

Nr 32.

Ankom till riksdagens kansli den 21 april 1944 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av väckt motion om viss ändring i gällande grunder för ersättning för deltagande i släckning av skogseld.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 79, av herrar *Gustafson* i Dädesjö och *Persson* i Växjö har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar sig för att ersättning för deltagande vid släckning av skogseld må utöver de första åtta timmarna utgå med ett lika för alla per timme beräknat belopp, dock ej understigande i orten gällande avtalsreglerad grovarbetarlön.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för detta yrkande hänvisas till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat yttrande över motionen av skogsstyrelsen.

Nu gällande bestämmelser om släckning av skogseld återfinnas i lagen den 7 maj 1937 (nr 222) om förekommande och släckning av skogseld, vilken trädde i kraft den 1 januari 1939 och då upphävde lagen den 14 oktober 1914 (nr 281) i samma ämne.

I 1914 års lag var angående ersättning åt de i släckningen deltagande stadgat i 17 §, som hade följande lydelse: »Den, som deltagit i eller på annat sätt varit verksam för släckning av skogseld, må kunna, efter ty skäligt prövas, av statsmedel bekomma ersättning eller särskild belöning därför ävensom ersättning för skada till följd av arbetet. Brandfogden eller annan, som utövat befälet vid brandstället, äge till Konungens befallningshavande avgiva förslag rörande tilldelande av ersättning eller belöning; har framställning därom inkommit till honom, skall han med eget yttrande överlämna ärendet till Konungens befallningshavande. Konungens befallningshavande pröve förslag eller framställning, som nu sagts, och utanordne till vederbörande dem tillerkända belopp. Klagan över Konungens befallningshavandes beslut må ej föras.»

Ersättning åt person, som deltagit i släckning av skogseld, utgick alltså enligt 1914 års lag från och med första timmen av deltagandet i släckningsarbetet. Beträffande de grunder, enligt vilka ersättning skulle beräknas, fanns intet föreskrivet.

I 1937 års lag återfinnas bestämmelserna i ämnet i 25 § som lyder: »Den, som deltagit i eller på annat sätt varit verksam för släckning av skogseld, må kunna av statsmedel bekomma ersättning eller särskild belöning därför ävensom ersättning för skada till följd av arbetet. Har vid mera långvarigt släckningsarbete visat sig nödvändigt att genom ledningens försorg ordna gemensam proviantering, skall kostnaden härför bestridas av statsmedel. Närmare bestämmelser i oförmälda hänseenden meddelar Konungen.»

Med stöd av sistnämnda bestämmelse har Kungl. Maj:t den 2 december 1938 utfärdat kungörelse (nr 744) angående ersättning för deltagande i släckning av skogseld m. m. I 2 § nämnda kungörelse föreskrives följande: »Ersättning till släckningsskyldig för deltagande i släckning må ej utgivas för de första åtta timmarna av deltagandet och ej med högre belopp än som motsvarar lägsta i trakten gällande grovarbetarlön, där ej den släckningsskyldige till följd av deltagandet gått miste om arbetsförtjänst, varav han och hans familj varit i trängande behov, eller arbetet varit särskilt betungande. Släckningsskyldig må ej tilldelas ersättning för tillhandahållande av honom tillhöriga släckningsredskap.»

Å riksstaten finnes under nionde huvudtiteln uppfört ett förslagsanslag för släckning av skogseld, varifrån berörda ersättningar skola utanordnas.

Ersättning till person, som deltagit i släckning av skogseld, må alltså enligt nu gällande bestämmelser icke utgå för de första åtta timmarna av deltagandet och i allmänhet ej med högre belopp än som motsvarar lägsta i trakten tillämpade grovarbetarlön. Där särskilda skäl föreligga kan ersättningen emellertid bestämmas till högre belopp. Såsom dylika särskilda skäl angivas att den släckningsskyldige genom deltagandet i släckningsarbetet gått miste om arbetsförtjänst och då naturligtvis högre arbetsförtjänst än lägsta grovarbetarlön, varav han och hans familj varit i trängande behov, eller också att arbetet varit särskilt betungande.

Enligt motionärernas uppfattning verkade nämnda bestämmelser orättvist i de fall då t. ex. en jordbrukare och hans söner, vilka hade annat högre avlönat arbete än jordbruksarbete, nödgades gemensamt deltaga i skogseldsläckning. Fadern finge då lägre ersättning än sönerna. Enligt motionärernas mening skulle dessa orättvisor undanröjas, därest föreskreves att ersättning, varom nu är fråga, skulle utgå med ett lika för alla per timme beräknat belopp, som ej finge underliga i orten gällande avtalsreglerad grovarbetarlön.

Skogsstyrelsen har i sitt utlåtande avstyrkt bifall till motionen och anför följande:

Skogsstyrelsen hade från samtliga länsstyrelser infordrat yttranden i ärendet. Av dessa framginge, att sju av länsstyrelserna förordade den av motionärerna föreslagna ändringen, medan fjorton avstyrkte densamma och tre icke uttalade någon bestämd åsikt. Länsstyrelserna hade även på begäran

redogjort för av dem tillämpade principer vid beräkning av ifrågavarande ersättningar.

För egen del finge skogsstyrelsen framhålla, att det vore önskvärt, att den möjlighet, som nu funnes att under särskilda förhållanden lämna vissa släckningsdeltagare högre ersättning än enligt lägsta grovarbetarlön, lämnades orubbad. När ersättning för deltagandet i det ofta synnerligen krävande skogsbrandsläckningsarbetet i regel ej finge utgå för de första åtta timmarna och för överskjutande tid satts så lågt som till lägsta grovarbetarlön, berodde detta på att medverkan vid skogsbrandsläckning alltjämt räknades som en medborgerlig plikt. Rättvisa och billighet krävde emellertid, att man i möjligaste mån kompenserade de personer, som genom fullgörande av släckningsskyldigheten finge lida en förhållandevis mera kännbar förlust. Detta, som uppnåddes genom undantagsbestämmelsen i ersättningskungörelsen, vore så mycket mer befogat, som släckningsskyldiga, vilka brukade komma i fråga för sådan högre ersättning — skogsarbetare och liknande — torde vara de, som oftast bleve utkallade till skogsbrandsläckning.

Mot det av motionärerna framlagda förslaget kunde även anmärkas, att dess genomförande troligen icke skulle befordra en jämn tillämpning av ersättningsbestämmelserna olika län emellan. Genom att ersättningen föresloges utgå lägst med den avtalsreglerade grovarbetarlönen och icke, som nu vore fallet, högst denna lön, lämnades fältet fritt för utgivande av ersättningar, som i mindre eller större grad överstege minimibeloppet.

Styrelsen hade emellertid på grund av länsstyrelsernas redogörelser för tillämpade principer vid ersättningarnas bestämmande funnit, att i administrativ ordning borde utfärdas ett förtydligande till ersättningsbestämmelserna. En viss ojämnhet i tillämpning av dessa kunde nämligen utläsas av redogörelserna.

Utskottet.

Av de i skogsstyrelsens utlåtande omnämnda yttrandena från länsstyrelserna framgår, att de nu gällande av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelserna om ersättning till personer, som deltaga i släckning av skogseld, giva rum för olika tolkningar och att desamma inom vissa län tillämpas på ett sådant sätt, att de utdömda ersättningarna stundom framstå såsom orättvisa och obilliga för de i släckningsarbetet deltagande. Med fog synes även kunna sättas i fråga, huruvida icke den nu föreskrivna skyldigheten att utan ersättning i åtta timmar deltaga i dylikt släckningsarbete icke huvudsakligen drabbar en så liten samhällsgrupp — bestående av skogsarbetare och andra i de delar av landet, där täta inkallelser till dylikt arbete förekomma — att den knappast kan betecknas såsom allmänt medborgerlig. Starka skäl tala därför enligt utskottets uppfattning för en allmän översyn av omfördälda bestämmelser såväl i avseende å ersättningarnas rättvisa avvägning som beträffande skäligheten av den föreskrivna ersättningsfria tiden. Då emellertid, enligt vad utskottet erfarit, såväl nämnda som andra frågor rörande skogsbrandväsendet beröras i brandförsvarsutredningens den 7 mars 1942 avgivna belänkande med förslag till brandlag och brandstadga m. m. och utskottet utgår från att de av utskottet nu berörda synpunkterna komma att beaktas vid den prövning, som kommer att underkastas detta förslag av Kungl. Maj:t, synas några åtgärder i omedelbar anslutning till motionen icke vara erforderliga.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att motionen II:79 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 april 1944.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se under utlåtande nr 27.
